

Jak sobie radzić ze stresem?

(przed sprawdzianami, egzaminami i w sytuacjach trudnych)

Stres jest nieodłącznym towarzyszem naszego życia. Poddawani jesteśmy jego działaniu w wielu codziennych sytuacjach, kiedy na przykład zależy nam bardzo żeby dobrze wypaść, oceniamy sytuacje jako zagrażającą, czujemy, że zadanie jest zbyt trudne i przekracza nasze możliwości czy obiekt naszych pożądań jest niedostępny bądź zablokowany. Każdy z nas w różny sposób, subiektywnie, ocenia sytuacje dnia codziennego. Stres może być mobilizujący, pozytywny i tak często jest gdy czujemy, że mamy w sobie optymalną energię i motywację, które zachęcają nas do działania. To adrenalina ułatwia nam wykonanie zadania. Gdy jesteśmy jednak stale poddawani bodźcom stresowym, może szkodzić naszemu zdrowiu psychicznemu, fizycznemu i osłabiać naszą sprawczość. Sytuacje stresowe wywołują bowiem szereg reakcji psychologicznych, fizjologicznych i biochemicznych. To, co możemy dla siebie zrobić, to być uważnym, tak by stres nie zawęził pola naszego działania. Kartkówki, sprawdziany czy egzaminy wywołują stres u wielu uczniów. Szczególnie zbliżające się, tak ważne dla każdego egzaminy ósmoklasisty czy maturalny, mogą generować większy i demobilizujący niepokój, lęk, napięcia, niewygodne emocje. Przed egzaminami warto wypróbować kilka zalecanych przez psychologów i terapeutów sposobów redukcji nadmiernego stresu:

1. Napisz, co Cię gryzie.

Usiądź i zastanów się, co tak naprawdę Cię stresuje. Jeśli przelejesz swoje frustracje, niepokój, emocje na papier lub klawiaturę, poczujesz ulgę.

Możesz zapisać na kartce wszystkie możliwe rozwiązania i zastanowić się jak rozwiązać problem. Pamiętaj, że ważny jest spokój, głęboki oddech i świadomość, że wiele rzeczy może wymagać czasu i planu.

2. Relaksuj się.

- Napnij mięśnie całego ciała na ok. 10 sekund. Następnie całkowicie się rozluźnij. Ćwiczenie pomoże znieść napięcia w organizmie i zwalczyć stres.
- Naucz się głęboko oddychać i rób kilka głębokich oddechów w każdej sytuacji napięcia emocjonalnego.
- Posłuchaj ulubionej muzyki, która pozytywnie wpływa na nasz układ nerwowy. Poszukaj muzyki odprężającej, uspokajającej. Badania mówią, że słuchanie muzyki zwalcza nawet stres chroniczny.

W chwilach przeznaczonych na odpoczynek rysuj, maluj, rób ulubione potrawy, czytaj, oglądaj pogodne filmy, rozwijaj bądź poszukaj sobie hobby itd.

3. Bądź aktywny, ruszaj się.

Aktywność fizyczna to jeden z podstawowych sposobów radzenia sobie ze stresem. Jesteś spięta/ty? Idź pobiegaj! Pamiętaj by wybrać jednak taką aktywność, która sprawi Ci przyjemność. Ruch ma pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne. Pozwala na oderwanie się od problemów, codziennych spraw. Powoduje pobudzenie wszystkich układów organizmu, dotlenienie ciała, wydzielanie się endorfin zwanych hormonami szczęścia.

4. Rob wizualizacje.

Nie musisz być doświadczonym jogiem. Usiądź na podłodze po turecku. Wyobraź sobie, że jesteś w miejscu, które lubisz i w którym dobrze się czujesz. Skup się na szczegółach tego miejsca. To pomoże Ci odciąć się od terażniejszości i obniżyć poziom stresu.

5. Śpij.

Potrzebujesz około 8-9 godzin snu. Wyznacz stałą porę na sen, wtedy nauczysz swój organizm odczuwać zmęczenie o tej samej godzinie. Będzie Ci łatwiej zasypiać i przespać potrzebną do regeneracji ilość godzin.

6. Zdrowo się odżywiaj.

Zadbaj o podstawę zdrowego dnia - śniadanie i inne w miarę regularnie zjadane posiłki, zdrowe przekąski (warzywa, owoce, bakalie) oraz wodę. Picie wody pomoże Ci w zwalczeniu stresu. Gdy organizm jest odwodniony, produkuje więcej kortyzolu (hormonu stresu).

7. Planuj, realizuj cele systematycznie i małymi krokami.

Pomoże Ci to posegregować obowiązki i zaplanować czas potrzebny na ich wykonanie. Zapisuj ważne rzeczy, układaj materiał na mniejsze partie, staraj się nie odkładać zadań na nieskończone...później. Zadbaj o pozytywne nawyki (rytuały), które dają poczucie bezpieczeństwa.

8. Popatrz na sprawdziany i egzaminy z innej strony.

To kolejny sprawdzian czy egzamin, jakich w życiu jest wiele. To nie koniec świata. Tyle osób zdało przede mną, zdam i ja! Myśl pozytywnie – zdam!

9. Naucz się mówić "nie".

Bez uległości i agresji.

10. Skorzystaj ze wsparcia.

Rozmowa z bliską osobą (rodzicem, przyjacielem,...), psychologiem, pedagogiem, nauczycielem potrafi często zmienić postrzeganie trudności. Zauważ osoby zawsze

gotowe Ci pomóc. Gorsze chwile mogą zdarzyć się każdemu. Staraj się nauczyć słuchać i mówić o tym, co czujesz w trudnych sytuacjach. Uważne słuchanie i rozmowa mogą pomóc wyjść nawet z najtrudniejszych.

**Zaakceptuj siebie ze wszystkimi zaletami i wadami.
Pamiętaj, że nikt nie jest doskonały!**

Powodzenia

Psycholog Bożena Ramutkowska-Celej